

Diamond Harbour Women's University

M.A.3rd Semester Examination 2022

Subject: Sanskrit

Paper: San/Th/3S/ CC/302

Texts on Poetics

F.M.-40

Time:2 Hours

Answers to the questions should be written in the candidates own words as far as practicable.

विभाग-क

1. अधोलिखितेषु एकः प्रश्नः समाधेयः। 10x1=10

क) आचार्यमम्मटदिशा काव्यप्रयोजनं प्रतिपाद्य काव्यशास्त्रीयाचार्यानुसारेण तस्य समालोचना क्रियताम्।

ख) लक्षणायाः लक्षणं सारोपासाध्यवसानाभेदौ च सोपपत्तिं सोदाहरणं च व्याख्याय तस्याः षड्विधत्वं प्रदर्शनीयम्।

2. अधोलिखितेषु कारिकांशद्वयं संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च व्याख्यायताम्। 5x2=10

क) तददोषौ शब्दार्थौ सगुणावनलङ्कृती पुनः क्वापि।

ख)... इति हेतुस्तदुद्भवे।

ग) न प्रयोजनमेतस्मिन् न च शब्दः स्वलङ्कृतिः॥

विभाग-ख

3. अधोलिखितेषु एकः प्रश्नः समाधेयः। 10x1=10

क) प्रतीयमानार्थस्य वाच्यादन्यत्वं सोदाहरणं यथाग्रन्थं व्याख्यायताम्।

ख) काव्यस्यात्मा ध्वनिरिति बुधैर्यः समाम्नातपूर्वः इति कारिकांशः यथाग्रन्थं व्याख्यायताम्।

4. अधोनिर्दिष्टेषु यथेच्छं प्रश्नद्वयं सुरगिरा देवनागरीलिप्या च समाधेयम्। 5x2=10

क) ध्वन्यालोकस्य मङ्गलश्लोकः व्याख्यायताम्।

Rachna
Assistant Professor
Co-ordinator
Dept. of Sanskrit
Diamond Harbour Women's University

- ख) प्रतीयमानं पुनरन्यदेव वस्त्वस्ति वाणीषु महाकवीनाम् ।
यत्तत्प्रसिद्धावयवातिरिक्तं विभाति लावण्यमिवाङ्गनासु॥ इति कारिका यथाग्रन्थं
आलोच्यताम्।
- ग) 'तदभाववादीनां चामी विकल्पाः सम्भवन्ति' इति सप्रसङ्गं यथाग्रन्थं वर्णयताम्।

कृपया उत्तरपुस्तिकां rachna.rastogi@gmail.com इति ईमेले प्रेषयतु ।

Rachna Rastogi
Assistant Professor
Co-ordinator
Dept. of Sanskrit
Diamond Harbour Women's University

Diamond Harbour Women`s University

M.A.3rd Semester Examination 2022

Subject: Sanskrit

Paper: San/Th/3S/EC/ 304 A

Dramaturgy

F.M.-40

Time:2 Hours

Answers to the questions should be written in the candidates own words as far as practicable.

विभाग: - क: (नाट्यशास्त्रे प्रश्नाः)

1. अधोलिखितेषु एकप्रश्नः समाधेयः । 10 x1 =10
क) नाट्यशास्त्रानुसारेण भरतस्य रसनिष्पत्तिसूत्रं तद्विवरणभाष्यञ्च निरूप्यताम् ।
ख) प्रेक्षागृहनिर्माणे कतिविधः सन्निवेशो भवति इति पर्यालोच्यताम्?

2. अधोनिर्दिष्टेषु प्रश्नद्वयं संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च व्याख्यायताम्। 5x2=10
क) नाट्यशास्त्रानुसारेण रसानां संख्या प्रदर्श्य रसभावयोः परस्परसम्बन्धः प्रतिपादनीयः।
ख) नाट्यगृहनिर्माणे सूत्रप्रसारणविधिः सोदाहरणं विवेचनीया ।
ग) नाट्यशास्त्रे वर्णितानां स्तम्भानां स्थापनविधिर्विलिख्याम् ।

विभाग: - ख: (दशरूपके प्रश्नाः)

3. अधोलिखितयोः प्रश्नयोः कस्यचिदेकस्य उत्तरं लिख्यताम्। 10x1=10
क) नृत्यनृत्तयोर्भेदं दशरूपकदिशा सयुक्तिकं विवेचयत ।
ख) पञ्चावस्थाः सयुक्तिकं प्रतिपादनीयाः ।
4. अधोनिर्दिष्टेषु संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च प्रश्नद्वयस्य उत्तरं प्रदेयम्। 5x2=10
क) मुखसन्धिः।
ख) पताकास्थानम्।
ग) भारतीवृत्तिः।